

Samtykke og informasjon

I Tidsskriftet nr. 19/2009 etterlyser Eivind Meland informasjon til kvinner som inviteres til mammografiscreening (1). Å informere godt nok er en vanskelig øvelse. Når det gjelder informasjonen som blir gitt til kvinner som inviteres i mammografi-programmet, er målet å gi en balansert fremstilling, slik at de selv blir i stand til å gjøre et valg om å møte eller ikke møte.

Kreftregisteret utgir i disse dager en nylaget brosjyre til bruk i programmet. I brosjyren omtales selvfølgelig også de negative sidene ved screening, slik som falskt positive funn, intervallkreft, uro og engstelse i ventetiden samt de hyperaktuelle begrepene «overdiagnostikk» og «overbehandling». Det nevnes også at problemet med overdiagnostikk vektlegges forskjellig i ulike fagmiljøer. Dette er for øvrig en side ved screeningen som skal analyseres i Helse- og omsorgsdepartementets forskningsbaserte evaluering av mammografi-programmet, hvor sju forskergrupper er tildelt midler.

Når E. Meland nevner kravet om informert samtykke, vil jeg bemerke at det samtykket som avgis i mammografi-programmet, i tillegg til å være informert også er frivillig og aktivt. Hvis kvinnen ønsker det, signerer hun på at hun har mottatt og lest informasjonen og at hun tillater permanent lagring av normale funn. Kreftregisteret har ifølge kreftregisterforskriften hjemmel til permanent lagring av alle tilfeller av kreft og forstadier til kreft, uten samtykke.

I den nye brosjyren omtales imidlertid ikke begrepet «ikke-biologisk kreft», som Meland refererer til, da det i seg selv er en selvmotsigelse og ikke finnes i vårt vokabular. Brystkreft funnet ved screening behandles på grunnlag av biologisk tilstedeværelse av kreftceller som påvises ved mikroskopi samt biologiske fargemetoder.

Berit Damtjernhaug
Kreftregisteret

Litteratur

1. Meland E. Informert samtykke ved mammografiscreening. Tidsskr Nor Legeforen 2009; 129: 2019–20.

Epidemier og smittefare

I mediene har det i den senere tid vært diskutert hva som er den beste fremgangsmåten for å beskytte andre mot smitte ved hoste – skal man nyse og hoste i armkroken eller fører dette til økning av mengden virus (virus load)? Det finnes en meget bedre

måte å beskytte andre mot direkte hostesmitte og dråpeinfeksjon, som jeg lærte i Ungarn som barn.

Min mor lærte oss at når vi hostet og nøs, måtte vi sette håndbaken tett mot munnen for å hindre eksplosjonen av dråpesmitte ut i luften eller direkte på et annet menneske. Jeg setter venstre hånds håndbak tett for munnen, de som er venstrehendte må bruke høyre håndbak. Mor innprentet oss også at vi måtte vaske hendene godt ved første anledning etterpå. På denne måten unngikk vi å smitte andre direkte, og også å smitte ved å røre ting eller ved å håndhilse.

Etter å ha vært innlagt 14 dager på Bærum sykehus, sittende nesten hele dagen vendt mot døren til WC, gjorde jeg dessverre en ubehagelig observasjon. Det var åtte pasienter som bodde på vårt tremannsrom i løpet av de to ukene. Av disse var det bare tre pasienter som vasket hendene etter toalettbesøk. Jeg har i mange år spurt folk om hvorfor man har dolokk, som i Norge sjelden legges på. Nesten ingen har kunnet gi en begrunnelse. Kan den dårlige toaletthygiene være årsaken til at parvovirus smitter som en gressbrann på avdelinger, slik at de må stenges? I Ungarn, Semmelweis' fødeland, lærte min mor oss at vi måtte sette på lokket før vi spylte ned, for å hindre at avføringsdråper ble kastet ut i luften og utgjorde en smittefare. Lokket ble også vasket regelmessig. Når en som har diaré verken legger på lokket eller vasker hendene, kan det ikke bli noe annet enn en løpende epidemi. Burde det ikke lages plakater hvor alle blir bedt om å legge på lokket før avspyling, samt å vaske hendene grundig?

Imre Hercz
Høvik

Tilsvarerett

Tidsskriftet praktiserer tilsvarerett i henhold til Vancouver-gruppens regler (www.icmje.org/publishing_5correspond.html). Dersom vitenskapelige artikler kommenteres i spalten, får artikkelforfatterne mulighet til å svare i samme nummer. Slik automatisk tilsvarerett gjelder kun for forfattere av vitenskapelige artikler. Den gjelder imidlertid ikke dersom debatten fortsetter i spalten Brev til redaktøren, dvs. hvis det for eksempel publiseres et motinnlegg til det første tilsvaret.